

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
І ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД ВИКЛАДАЧІВ
ГЛУХІВСЬКИХ ЧОЛОВІЧОЇ І ЖІНОЧОЇ
ГІМНАЗІЙ У 1870-х – 1920-х РОКАХ
У СПОГАДАХ В.А. МАЛЬЧЕНКО**

В статті аналізуються рукописні спогади викладача історії і географії чоловічої і жіночої глухівських гімназій В.А. Мальченка. На основі спогадів створено уяву про організацію навчального процесу, предмети викладання, встановлено прізвища викладачів, які працювали в зазначений період часу в цих навчальних закладах.

Ключові слова: рукописні спогади, Глухівська чоловіча гімназія, Глухівська жіноча гімназія, організація навчального процесу, предмети викладання, персоналії викладачів.

Питання початку, термінів і завершення діяльності глухівських гімназій у вказаний період у фахових і історико-краєзнавчих публікаціях вивчено достатньо повно. При цьому головна увага дослідників зверталась до історичних обставин, часу їх виникнення, меценатської діяльності благодійників, архітектурного обличчя, частково до змісту викладання, видатних випускників, до припинення їх функціонування і реорганізації в радянські навчально-освітні заклади [1].

Питанням організації і установа персоналії у навчальному процесі в глухівських гімназіях приділено неповну або незначну увагу, скоріш всього із-за труднощів досліджень в архівних та інших установах. Тому для розгляду цих двох питань автор статті звернувся до спогадів викладача глухівських чоловічої і жіночої гімназій Василя Андрійовича Мальченка, котрий зміг залишити після себе цікавий і цінний матеріал, що дозволяє вирішити поставлені питання.

Мета дослідження полягає у вивченні рукописних спогадів В.А. Мальченка про місто Глухів, його школи дореволюційного і революційного періодів, знайденні відповіді на пошукове завдання за допомогою аналізу матеріалів спогадів, які безпосередньо і опосередковано відносяться до змісту організаційно-навчальної діяльності глухівських гімназій.

Предметом дослідження є вивчення «Записок старого педагога Глуховских гімназій, советской семилетки и вечерних курсов для взрослых Василя Андреева Мальченка» (1930 р.) і інших джерел [2], в яких відтворено історію виникнення, розвитку, успіхів і труднощів, припинення діяльності цих навчальних закладів, показано кількісний і якісний викладацький склад, долю окремих викладачів в умовах Російської імперії, особисту долю автора в радянські роки.

Викладач історії і географії обох глухівських гімназій В.А. Мальченко народився у лютому 1859 р.

біля м. Глухова. У 1870 р. вступив до Глухівської чоловічої гімназії, де і навчався до літа 1878 р. [3, 1]. Після закінчення повної гімназії у Новгород-Сіверському, університету в Києві, двомісячного викладання у Рівненському реальному училищі на Волині, він у 1887 р. отримав посаду викладача історії і географії глухівських чоловічої і жіночої гімназій [3, 2]. На цій посаді у жіночій гімназії він пропрацював до 1906 р., у чоловічій – до 1920 р., коли її перетворили у семирічну радянську школу, і в якій продовжував працювати до 1923 р. Упродовж 1916-1924 рр. В.А. Мальченко безкоштовно викладав на відкритих з ініціативи В.А. Гінзбург-Соловйової «Вечірніх курсах для народу», які працювали за гімназійною програмою.

19 серпня 1965 р. дочка В.А. Мальченка, учителька-пенсіонерка Лідія Василівна Мальченко, яка проживала у Глухові по вул. Першотравневій, буд. 23, кв. 2, передала до музею Глухівського педагогічного інституту ім. С.М. Сергєєва-Ценського записки її батька «Мои воспоминания о Глухове до революции в XX в. и его школах. Работа Василя Андреевича Мальченка. 1-я тетрадь» (без року написання) і «Заметки о Терещенко Н.А.» (1926 р.) [2]. 30 жовтня 1975 р. нею було передано до цього ж музею «Записки старого педагога Глуховских гімназій, Советской Семилетки и вечерних курсов для взрослых Василя Андреева Мальченка» (1930 р.), «Записки старого педагога бывшей Глуховской гимназии, потом семилетки и также Вечерних курсов для взрослых Василя Андреева Мальченка (тетрадь 1-я)» і «Записки старого педагога бывшей Глуховской гимназии Василя Андреева Мальченка (тетрадь 2-я)» 1932 року написання [4].

Найбільший інтерес для даного дослідження представляють «Записки» 1930 р., у котрих міститься досить великий масив інформації, особливо в таблиці, форма і зміст якої в російськомовній редакції В.А. Мальченка подається у статті [5, 69-85].

Мужская гимназия	Женская гимназия
<i>Предметы преподавания</i> Закон Божий во всех классах для всех православных учащихся	<i>Предметы преподавания</i> Закон Божий во всех классах для всех православных учащихся
<i>Главные предметы</i> математика (арифметика, алгебра, геометрия, тригонометрия) и языки: русский, латинский и греческий (последний в 20-м веке был отменен) и словесность	<i>Главные предметы</i> русский язык, словесность и математика (арифметика, алгебра и геометрия)
<i>Предметы менее важные</i> физика, космография, география, история, логика, психология, законоведение, гигиена	<i>Предметы менее важные</i> физика, космография, география, история, педагогика, природоведение, французский и немецкий языки, гигиена

<i>Предметы маловажные</i> языки немецкий и французский, чистописание, рисование	<i>Предметы маловажные</i> чистописание, рисование, рукоделие	М.И. Павловский Г.А. Гюбнер П.А. Адамов А.О. Щербов А.Н. Малинка А.К. Николаев М.Т. Телинский А.М. Антонайтис И.Д. Крупарь И.П. Сормилич Г.Т. Мачульский Б.В. Малюванский Е.А. Каллистов И.Ф. Высоцкий К.М. Астряб М.О. Романович М.В. Яворовский И.Н. Александров Д.П. Совицкий Ю.А. Григорович К.Н. Тюльпанов С.Г. Крыжановский В.А. Мальченко И.А. Часовников А.А. Красовский М.М. Миртовский В.И. Балковский С.Ф. Иваницкий С.А. Живаго М.П. Крашенинников С.Ф. Синицкий М.З. Маляренко М.П. Лукьянович Ф.М. Леонтович С.А. Ковшуля	А.А. Ярославская Н.А. Шумицкая Т.И. Шпоркович Н.Ф. Станюкевич Н.П. Миллер Е.Е. Безрученко
<i>Предметы неважные</i> гимнастика, пение, музыка, танцы	<i>Предметы неважные</i> гимнастика, пение, музыка, латинский язык, танцы		<i>Секретари пед. совета</i> Я.Р. Порубановский А.В. Роменский М.П. Павловский Н.П. Лисицкий В.А. Мальченко К.Н. Гофман И.Ф. Высоцкий Е.Ф. Вершигора Ф.М. Леонтович ? ? Белобаба
<i>Почетные попечителя</i> Терещенки Никола Артемьевич, Олександр Николович и Михаил Иванович	<i>Почетные попечителя</i> М.А. Туманская, А.Н. Неплюева, П.Е. Терещенко и В.Н. Терещенко		<i>Библиотекари</i> А.П. Белицкая С.В. Велентий Н.М. Миславская В.С. Рындич Н.М. Миславская
<i>Физический кабинет</i> М.О. Ковальский, И.Я. Плаксин, И.Ф. Высоцкий, С.А. Ковшуля, И.? Балковский	<i>Физический кабинет</i> И.Я. Плаксин, А.И. Григорович, С.А. Крыловский, С.А. Ковалюк		<i>Попечительский совет</i> 4 представит. от города, 2 предст. от Земства, предводитель дворянства, почетный попечитель гимназии, председатель пед. совета, начальница гимназии, секретарь пед. совета и здесь секретарь, а председатель избирался
<i>Инспектора прогимназии</i> П.Е. Чуйкевич (1870-1874) М.Ф. Лазаренко (1874- 1876)	<i>Председатели пед. совета</i> <i>прогимназии</i> П.Е. Чуйкевич (1870-1874) М.Ф. Лазаренко (1874- 1894)		<i>Секретари пед. совета</i> А.В. Старков А.В. Роменский М.И. Павловский П.А. Адамов И.Ф. Высоцкий С.А. Живаго М.М. Миртовский А.К. Николаев М.В. Яворовский
<i>Директора прогимназии и</i> <i>гимназии</i> М.Ф. Лазаренко (1876- 1908) К.Н. Каужен (1908-1916) Л.Я. Апостолов (1916- 1917) М.В. Яворовский (1917- 1920)	<i>Председатели пед. совета</i> <i>гимназии</i> М.Ф. Лазаренко (1894- 1908) К.Н. Каужен (1908-1909) М.С. Григорьевская (1909- 1914) Л.Я. Апостолов (1914- 1916) К.П. Ягодовский (1916- 1917) С.М. Бриген (1917-1918) Е.Ф. Вершигора (1918- 1920)		<i>Секретари пед. совета</i> А.В. Старков А.В. Роменский М.И. Павловский П.А. Адамов И.Ф. Высоцкий С.А. Живаго М.М. Миртовский А.К. Николаев М.В. Яворовский
<i>Инспектора гимназии</i> Е.А. Каллистов (1889- 1898) И.Я. Плаксин (1898-1909) К.И. Смоличев (1909-1910) Д.П. Совицкий (1910-1913) В.А. Селенкин (1913-1920)	<i>Начальницы гимназии</i> О.И. Пигарева (1870-1898) С.М. Бриген (1898-1918) Е.Ф. Вершигора (1918- 1920)		<i>Библиотекари</i> К.И. Глекке А.В. Роменский М.О. Ковальский А.И. Громыко К.Н. Гофман П.А. Адамов А.Ф. Леру А.И. Громыко
<i>Заслуженные</i> <i>преподаватели</i> И.Я. Плаксин (1889-1898) И.Я. Высоцкий (1898-1908) В.А. Мальченко (1909- 1920)	<i>Надзирательницы</i> <i>(классные дамы)</i> Н.Н. Боголюбова М.А. Мичкова А.И. Хоменко Л.С. Чернявская С.В. Велентий О.Н. Пигарева А.И. Захарченко В.П. Улеско А.Я. Шпакова Е.С. Махнер В.Ф. Ратомская М.А. Томас В.С. Кречунович П.С. Листопадова М.П. Мурашко		<i>Библиотекари</i> К.И. Глекке А.В. Роменский М.О. Ковальский А.И. Громыко К.Н. Гофман П.А. Адамов А.Ф. Леру А.И. Громыко
<i>Классные наставники</i> Е.К. Трегубов А.В. Роменский А.Б. Емельянов М.К. Астряб И.П. Завистовский И.П. Преображенский М.О. Ковальский И.Я. Плаксин И.С. Симонов		<i>Хозяйственный комитет</i> <i>прогимназии</i> Инспектор в 4 кл. прогимназии, директор в 6 кл. прогимназии и два члена хоз. комитета из преподават. прогимназии избирались советом на 3 года	<i>Преподаватели Закона</i> <i>Божего</i> о. Д. Сачава (Даниил) о. Симеон Чернявский о. Алексей Аппоков о. Константин Рознатовский о. Герасим Смоличев

<p><i>Хозяйственный комитет гимназии</i> директор, инспектор и три члена хоз. комитета из преподав. гимн. избирались советом на три года</p>	<p>о. Борис Беленький о. Александр Ларин о. Стефан Белопольский о. Григорий Кучеровский о. Андрей Фененко</p>	<p>И.П. Завистовский И.П. Преображенский М.Т. Телинский А.М. Антониадис И.Д. Крупарь И.П. Сормилич Г.Т. Мачульский Г.В. Малюванский Е.А. Каллистов П.А. Адамов Ю.А. Григорович К.И. Тюльпанов И.В. Иваненко М.М. Миртовский С.А. Живаго М.П. Крашенинников С.Ф. Сеницкий М.З. Моляренко М.П. Лукьянович А.В. Малиношевский</p>	<p><i>Преподаватели природоведения</i> И.Ф. Богданович В.И. Тимофеев М.И. Демков А.И. Григорович С.А. Крыловский С.И. Асташевич С.А. Ковалюк</p>
<p><i>Преподаватели Закона Божьего</i> о. Симеон Чернявский о. Иван Платонов о. Алексей Аппоков о. Константин Рознатовский о. Борис Беленький о. Стефан Белопольский</p> <p><i>Преподаватели русск. языка, словесн. логики, психологии</i> А.В. Старков Е.К. Трегубов М.Ф. Лазаренко А.В. Роменский Т.С. Дзюбинский П.И. Бутиков П.А. Адамов А.П. Гук А.О. Щербов А.Н. Малинка А.К. Николаев И.Н. Александров Д.П. Совицкий И.А. Часовников А.А.Красовский В.А. Селенкин В.А.Малиношевский</p>	<p><i>Преподаватели русского языка, словесности, педагогики и логики</i> П.И. Слесаревский М.А. Житецкая А.В. Старков Е.К. Трегубов Л.Н. Колодеева А.В. Роменский Т.С. Дзюбинский П.А. Адамов М.А.Тросников А.О. Щербов А.Н. Малинка А.К. Николаев Д.В. Хоменко И.Н. Александров Д.П. Совицкий Ф.П. Лобанов В.В. Голубев Е.Г. Сагарда Е.Е. Безрученко А.С. Фурсова А.В. Сибилева Е.М. Леонтович Ф.М. Леонтович</p>	<p><i>Преподаватели физики и космографии</i> М.О. Ковальский И.Я. Плаксин И.Ф. Высоцкий М.В. Яворовский С.А. Ковшуля В.И. Балковский <i>Преподаватели естествознания</i> И.Е. Енике С.А. Крыловский М.В. Яворовский С.А. Ковшуля</p>	<p><i>Преподаватели истории и географии</i> М.С. Гербко А.И. Пеленкевич А.П. Нечай В.С. Рындыч И.С. Симонов М.И. Павловский Н.П. Лисицкий В.А. Мальченко М.М. Миртовский Ф.Ю. Феллер Е.Ф. Вершигора А.В. Квитковская Л.В. Мальченко</p>
<p><i>Преподаватели математики</i> И.Ф. Богданович М.О. Ковальский И.Я. Плаксин Н.В. Цибулевский Н.П. Алиферов И.Ф. Высоцкий К.М. Астряб М.О. Романович И.Г. Гайлевич С.Г. Крыжановский М.В. Яворовский В.И. Балковский К.И. Смоличев И.А. Кулак С.А. Ковшуля</p>	<p><i>Преподаватели математики</i> И.Ф. Богданович М.А. Житецкая В.С. Уманец М.О. Ковальский И.Я. Плаксин Н.М. Миславская Г.А. Мессон И.Ф. Высоцкий К.М. Астряб М.О. Романович И.Г. Гайлевич С.Г. Крыжановский И.А. Резвин М.В. Яворовский В.К. Овсяный В.И. Балковский В.Д. Пискун К.М. Гордевич</p>	<p><i>Преподаватели истории и географии</i> А.И. Пеленкевич И.С. Симонов М.И. Павловский Н.П. Лисицкий В.А. Мальченко С.Ф. Иваницкий Ф.М. Леонтович</p>	<p><i>Преподаватели рукоделия</i> М.Н. Гончарова Л.Е. Матвиевская С.В. Велентий М.П. Тимофеева С.П.Балабан</p>
<p><i>Преподаватели латинского и греческого языков</i> О.О. Накельский П.Е. Чуйкевич А.Б. Емельянов М.К. Астряб А.В. Роменский</p>	<p><i>Преподаватели физики</i> И.Я. Плаксин И.Ф. Высоцкий А.И. Григорович С.А. Крыловский С.А. Ковалюк</p>	<p><i>Преподаватели законовдения</i> В.А. Мальченко А.П. Бахмацкий Г.Л. Ченгери А.В. Марченко Н.Я. Юницкий</p> <p><i>Преподаватели гигиены</i> М.В. Филоненко-Бородич М.Н. Шифф</p>	<p><i>Преподаватели немецкого языка</i> К.И. Глекке О.И. Пигарева Г.Л. Гюбнер В.Ф. Решетилович Ф.В. Литсберг М.Ю. Бартишевицкий М.Л. Шпаковская ? ? Овчаренко К.Р. Беккер ? ? Гартман А.Л. Беловская Э.И. Лауке О.И. Рыбалка</p>
			<p><i>Преподаватели французского языка</i> ? ? Сеги Я.Я. Энненберг А.А. Абри ? ? Мохтин</p>

<i>Преподаватели немецкого языка</i> К.И. Глекке Г.Л. Гюбнер В.Ф. Решетилович Ф.В. Литсберг М.Ю. Бартишевицкий К.Р.Беккер Е.И. Савчин И.К. Кронберг Е.К. Иваницкая Е.Б. Гурба	И.И. Веселый Е.И. Воропаева И.П. Шкляева Е.К. Минченко В.Н. Кречунович, В.Ф. Ратомская А.Ф. Леру Н.Г. Жокпас Т.Ф. Зимица С.Н. Амбуладзе Е.Г. Смоличева Е.В. Хоменко	<i>Преподаватели музыки</i> ?? Жук, Д.К. Шигорин ?? Петров ?? Волович ?? Мальченко	?? Жук, Д.К. Шигорин М.Н. Шифф Т.И. Яворская М.Г. Голяховская
<i>Преподаватели французского языка</i> ?? Сеги Я.Я. Энненберг А.А. Абри ?? Мохтин И.И. Веселый А.Ф. Леру В.Ф. Ратомская Н.Г. Жокпас ?? Вириа Б.И. Лазаревич В.А. Гинзбург-Соловйова Е.Б. Гурба	<i>Преподаватели гигиены</i> М.Н. Шифф Д.К. Шигорин М.Г. Голяховская <i>Преподаватели чистописания и рисования</i> Я.Р. Порубановский ?? Лебедев ?? Сапельников К.Н. Гофман С.С. Навроцкий ?? Ральян, И.К. Литовченко	<i>Помощ. классн. наставн.</i> Н.И. Зоммер П.Ф. Неровня Д.П. Шкилев А.П. Гук А.Ф. Молчановский	<i>Канцелярия:</i> И.Д. Понько Т.З.Мальчиченко Е.В. Холопцева ?? Башмашников Ф.А. Следюк
<i>Преподав.чистописання и рисования</i> Я.Р. Порубановский ?? Сапельников, К.Н. Гофман С.С. Навроцкий ?? Лебедев ?? Ральян И.К. Литовченко	<i>Преподаватели гимнастики</i> И.К. Литовченко ?? Литовченко <i>Преподаватели пения</i> ?? Крыжановский ?? Михайлов ?? Зеленецкий ?? Балдовский ?? Башматников ?? Лошак	<i>Преподав. приготов. кл.</i> Н.Н. Жидков ?? Покровский А.И. Громько П.М. Рахинский	
<i>Преподаватели гимнастики</i> ?? Дроботов ?? Присненко ?? Солошенко ?? Шкалев ?? Козубский	<i>Преподаватели танцев</i> С.С. Сальвинский В.Е. Славиковский <i>Преподаватели музыки</i>	<i>Доктора</i> Н.Г. Хоменко ?? Александровский М.Н. Филоненко-Бородич М.М. Шифф	
<i>Преподаватели пения</i> И. Н. Зоммер ?? Крыжановский ?? Михайлов ?? Зеленецкий ?? Балдовский ?? Башматников ?? Рахинский	<i>Преподаватели танцев</i> С.С. Сальвинский В.Е. Славиковский	<i>Канцелярия</i> И.Д. Понько Т.Я. Мальчиченко ?? Башмашников Ф.А.Следюк	
<i>Преподаватели танцев</i> С.С. Сальвинский В.Е. Славиковский	<i>Преподаватели танцев</i> С.С. Сальвинский В.Е. Славиковский	<i>Воспитатели пансиона</i> ?? Соловьев ?? Поль ?? Феллер ?? Дидуненко ?? Кавтуновский ?? Мессон	
	<i>Преподаватели музыки</i>		
	<i>Преподаватели латинского языка</i> М.П. Крашенинников А.А. Красовский		
	<i>Преподаватели пения</i> И.И. Доле А.П. Белицкая Е.А. Персидская М.И. Трусевич М.И. Богородицкая Н.А. Гончарова ?? Телегина А.С. Полякова		
	<i>Доктора</i> А.Е. Тарасов Д.В. Спановский		

Таким чином, результати проведеного автором статті дослідження рукописного матеріалу В.А. Мальченка можуть бути введені в науковий обіг, стати одним із джерел вивчення стану і викладання середньої чоловічої і жіночої освіти в дореволюційний і революційний періоди в більш широких географічних та адміністративно-територіальних межах.

Посилання

1. Освещение здания Глуховской женской гимназии 22 сентября 1896 года. – Глухов, 1897; Белашов В.И. Глухів – столиця Гетьманщини (До « Глухівського періоду» історії України (1708-1782 рр.) – Глухів, 2005; Вечерський В.В. Пам'ятки архітектури й містобудування Лівобережної України: виявлення, дослідження, фіксація. – К.,2005; Шишкіна Ю.А. Глухівська жіноча гімназія // Сіверщина в історії України. Збірник наукових праць. – К. – Глухів, 2010. – Вип.3. та ін.
2. Матеріали історико-педагогічного музею Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка / Василій Андрійович Мальченко (заслужений викладач Глухівської чоловічої гімназії, семирічної школи і курсів для дорослих), інв. № 2.
3. Там само / Мальченко В.А. Мои воспоминания о Глухове до революции в XX в. и его школах. – Глухів, (б.р.н). – Зош. 1.
4. Матеріали історико-педагогічного музею Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка / Василій Андрійович Мальченко (заслужений викладач Глухівської чоловічої гімназії, семирічної школи і курсів для дорослих), інв. № 3.
5. Там само / Мальченко В.А. Записки старого педагога

Глуховських гімназій, Советської Семилетки і вечірних курсів для дорослих Василя Андреева Мальченка. – Глухів, 1930.

Белашов В.И. Организация учебного процесса и персональный состав преподавателей глуховских мужской и женской гимназий в 1870-х – 1920-х годах в воспоминаниях В.А. Мальченко

В статті аналізуються рукописні спогади вчителя історії та географії чоловічої та жіночої глуховських гімназій В.А. Мальченко. На основі спогадів створено представлення про організацію навчального процесу, предмети викладання, встановлені прізвища викладачів, які працювали в вказаний період в цих навчальних закладах.

Ключевые слова: рукописні спогади, Глуховська чоловіча гімназія, Глуховська жіноча гімназія, організація навчального процесу, предмети викладання, персонал викладачів.

Belashov V.I. The educational process organisation and the teachers staff of Hlukhiv boys and girls gymnasiums in 1870-1920 in the memoirs of V.A. Mal'chenko

The article deals with the hand-written memoirs of the history and geography teacher of the boys and girls gymnasiums in Hlukhiv V. A. Mal'chenko. The memoirs create the image of the educational process organisation, the subjects taught of the gymnasiums and the names of the teachers who taught at these educational establishments.

Key words: manuscript memories, Hlukhiv men's gymnasium, Hlukhiv women's gymnasium, educational process, educational subjects, lecturers' persons.

30.03.2011 р.

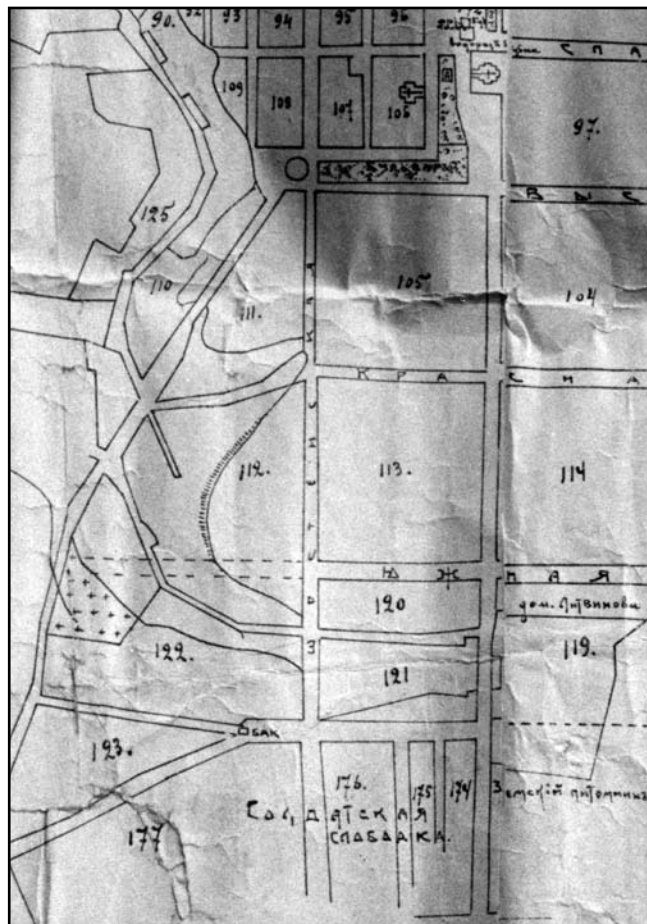

Рис. 1. План м. Глухова 1910 р. Район «Солдатская слободка» – місце розташування Батурицьких казарм

УДК 94(477):725.94:930.253

О.М. Мірошниченко

КАЗАРМИ 175 СТРЕЛЕЦЬКОГО БАТУРИНСЬКОГО ПОЛКУ В ГЛУХОВІ ЯК ПОТЕНЦІЙНА ПАМ'ЯТКА ІСТОРІЇ

У статті подані відомості про будівництво казарм 175 стрілецького Батурицького піхотного полку в Глухові на основі документів Державного архіву Чернігівської обл. Описується сучасний стан казарм. Крім того, мова йде про перспективу внесення архітектурного комплексу в реєстр пам'яток історії Глухова.

Ключові слова: «Солдатская слободка», 175 Батурицький піхотний полк, казарма, кошторис, фасад.

Місто Глухів Сумської області є одним із центрів архітектурної спадщини України. У центральній історичній частині зосереджено 36 архітектурних пам'яток, серед яких 5 занесено до Державного реєстру національного культурного надбання, 31 є пам'ятками місцевого значення. З моменту оголошення їх у 1994 р. історико-культурним заповідником цей реєстр поповнив лише один об'єкт – «Лікарня св. Євросинії» під охороною номером 2246. Враховуючи те, що його

будова мала безпосереднє відношення до родини відомих цукрозаводчиків, підприємців і меценатів Терещенків, стало можливим внести його в перелік пам'яток історії міста. Але будівель, пов'язаних з відомими історичними подіями чи особистостями, в місті набагато більше.

Одним із головних напрямків діяльності Національного заповідника «Глухів» є виявлення та дослідження нових архітектурних і історичних об'єктів. В статті мова піде про маловідомий в науковому просторі архітектурний комплекс – «Казарми 175 стрілецького Батурицького полку». Остаточна доля двох унікальних будівель, що знаходяться на території розформованої військової частини № 48228, невизначена донині. Щоб поставити їх на державний облік, потрібно мати наукове обґрунтування їх історичної та архітектурної цінності.

Фундаментальних наукових досліджень, пов'язаних з історією 175 Батурицького полку, автором не виявлено. Натомість існує ряд публікацій з історії Глухова кінця XIX – поч. XX ст., в контексті яких знаходимо окремі відомості із задекларованої теми. Мова йде про роботи В.І. Белашова [2], С.І. Білокопя [3], Ю.О. Коваленка [4] тощо. Але дослідження цих авторів є лише підґрунтям для